

Utrikesdepartementet

Enheten för internationell handelspolitik och
EU:s inre marknad, Inre marknaden

**Konkurrenskraftsrådets möte (inre marknad och industri)
den 9 juni 2022**

Kommenterad dagordning

- 1. Godkännande av dagordningen**
- 2. (ev.) Godkännande av A-punkter**
 - a) Icke lagstiftande verksamhet**
 - b) Lagstiftning (offentlig överläggning i enlighet med artikel 16.8 i fördraget om Europeiska unionen)**

Lagstiftningsöverläggningar

(Offentlig överläggning i enlighet med artikel 16.8 i fördraget om Europeiska unionen)

- 3. Förslag till förordning om en ram med åtgärder för att stärka Europas halvledarekosystem**
 - *Riktlinjedebatt*

Ansvarigt statsråd:

Karl-Petter Thorwaldsson

Förslagets innehåll:

Den 8 februari 2022 presenterade kommissionen ett paket av åtgärder, som bl.a. består av ett förslag till förordning om en ram med åtgärder för att stärka Europas halvledarekosystem (COM(2022) 46 final), kallat

halvledarakten. Förslaget till förordning om halvledarakten syftar till att motverka bristen på halvledare på lång sikt genom att stärka EU:s motståndskraft mot störningar i leveranskedjan och leda till ökad europeisk innovations- och forskningskapacitet för halvledare. Förslaget till förordning är uppdelat på tre pelare samt en del om styrning. Den första pelaren inkluderar Initiativet halvledare för Europa, som syftar till att stärka EU:s tekniska förmåga och innovationskapacitet på halvledarområdet. Den andra pelaren syftar till att säkra tillgången till halvledare, genom ökad produktionskapacitet inom EU. Den tredje pelaren är inriktad på hantering av kriser relaterade till brist på halvledare. Förslaget har inte föregåtts av en konsekvensbedömning, vilket försvårar möjligheterna att utvärdera effekterna av förslaget fullt ut.

På Konkurrenskraftsrådets möte väntas en diskussion i form av en riktlinjedebatt. Utgångspunkten för diskussionerna är den lägesrapport som presenterats av det franska ordförandeskapet om förhandlingarna med fokus på frågor om behovet av att hantera brister av halvledare på EU-nivå och relevansen av de föreslagna åtgärderna.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Regeringen noterar lägesrapporten som ger en relativt balanserad överblick över läget i rådet, där förhandlingstakten är hög. Av rapporten framgår att medlemsstaterna, liksom Sverige, välkomnar det övergripande målet att på EU-nivå stärka det europeiska halvledarekosystemet samt behovet av att stärka motståndskraften hos industrins försörjning på detta område. Sverige instämmer i att det tycks råda samsyn avseende behovet av pelare 1 (innovation), men stödjer ordförandeskapets bedömning att det kvarstår ett antal utestående frågor i pelare två (produktionskapacitet) och tre (krishantering). Av rapporten framgår att ett stort antal medlemsstater, i likhet med Sverige, anser att det är viktigt att upprätthålla lika villkor på den inre marknaden och globalt och att kommissionens befogenheter i krishanteringsmekanismen behöver förtydligas. Många uttrycker också en oro över risken för en ”subventionstävling” globalt vad gäller halvledare.

Regeringen anser att det är viktigt att få till en balanserad lagstiftning som gynnar alla medlemsländer liksom både små och stora bolag, vilket kräver noggranna överväganden. Vidare anser regeringen att fokus bör ligga på forsknings-, utvecklings- och innovationskapacitet samt kompetensutveckling, och instämmer i att EU behöver bli bättre på att

omsätta innovationer i tillverkning. Detta kan gälla även för övriga tekniker av vikt för EU:s framtida konkurrenskraft. Vidare anser regeringen att det är viktigt att konkurrensen bibehålls, att den inre marknaden och handeln med tredjeland inte påverkas negativt, samt att säkerhets- och försvarspolitiska behov säkerställs. Det är också viktigt att finansieringen av förslaget håller sig inom ramen för programmen i EU:s långtidsbudget (MFF) och att den svenska budgeten inte påverkas av förslaget.

Datum för tidigare behandling i riksdagen:

Överläggning i näringsutskottet den 5 maj 2022.

Fortsatt behandling av ärendet:

Fortsatta förhandlingar i arbetsgruppen för industrifrågor (Compicro industri).

Faktapromemoria: 2021/22:FPM67

4. Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om konsumentkrediter

- *Beslut om allmän inriktning.*

Ansvarigt statsråd:

Morgan Johansson

Förslagens innehåll:

Förslaget utgör en revidering av befintligt konsumentkreditdirektiv från år 2008 och innebär en harmonisering av ett antal aspekter i ett konsumentförhållande avseende vissa kreditavtal. Regleringen omfattar bland annat information och marknadsföring till konsumenter, bestämmelser om kreditprövning, ångerrätt, återbetalning i förtid samt åtgärder för att begränsa kreditränta, effektiv ränta eller kreditens kostnad för konsumenten så som ränte- och kostnadstak.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Regeringen anser att Sverige kan ställa sig bakom den föreslagna allmänna riktlinjen om konsumentkreditdirektivet. I förhandlingarna har regeringen fått gehör för flera frågor som varit viktiga. Detta gäller bland annat tillämpningsområdets utformning avseende fakturakrediter och leasingavtal,

liksom en bestämmelse om kreditprövning som tillgodoser ett högt och balanserat konsumentskydd.

Datum för tidigare behandling i riksdagen:

Den 26 oktober 2021 hölls överläggning i civilutskottet om svensk ståndpunkt. Förslaget behandlades i EU-nämnden 19 november 2021 inför en framstegsrapport i konkurrenskraftsrådet senare i november samma år. Den 3 maj 2022 informerade regeringen civilutskottet om läget i förhandlingarna.

Fortsatt behandling av ärendet:

Europaparlamentets första behandling av förslaget förväntas vara klar tidigast i juli 2022. Därefter förväntas trepartsmöten mellan Europaparlamentet, rådet och kommissionen inledas.

Faktapromemoria: 2020/21:FPM124

Icke lagstiftande verksamhet

5. Stärka resiliensen inom strategiska europeiska industriella ekosystem

- *Riktlinjedebatt*

Ansvarigt statsråd:

Karl-Petter Thorwaldsson

Förslagets innehåll:

Versaillesdeklarationen som antogs vid det informella Europeiska rådsmötet i mars 2022 pekar ut sex sektorer inom vilka EU behöver minska sitt strategiska beroende av omvärlden, nämligen kritiska råmaterial, halvledare, hälsosektorn, digitala sektorn samt livsmedelssektorn. Olika sätt att minska beroenden inom dessa sektorer nämns, bl.a. internationella partnerskap, lagerhållning, cirkulär användning, ökning av EU:s egen produktion, satsningar på forskning, innovation och investeringar i digitala teknologier. Versaillesdeklarationen ska ses mot bakgrund av det franska ordförandeskapets ambitioner om att lägga fast en ny europeisk tillväxtmodell med ökat fokus på investeringar i bl.a. strategiskt viktiga

sektorer. Utformningen av den kom också att präglas av kriget i Ukraina och förändrade geopolitiska läget.

På Konkurrenskraftsrådets möte väntas en uppföljande diskussion i form av en riktlinjedebatt.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Regeringen välkomnar diskussionerna om att stärka EU:s ekonomiska bas och möjliggöra den gröna och digitala omställningen. Regeringen anser att EU behöver vara i framkant av digitaliseringen för att lyckas med den gröna omställningen och för att stärka konkurrenskraften. Givet det geopolitiska läget anser regeringen att det kan vara bra att EU kraftsamlar inom tydligt definierade och noga utvalda strategiska områden, t ex kritiska råmaterial.

Utgångspunkten för arbetet med att stärka resiliensen inom dessa områden bör dock fortsatt vara att skapa goda ramvillkor för Europas företag som hjälper dem att diversifiera sina leveranskedjor. Kärnan i regeringens ansträngningar ska vara att bedriva en proaktiv och öppen handelspolitik och partnerskap med våra likasinnade i omvärlden, för att på så sätt minska sårbarheten. Vidare är det centralt att stärka den inre marknaden genom bland annat ökad regelefterlevnad. Åtgärder på EU-nivå får inte påverka medlemsstaters rätt att hantera frågor som rör nationell säkerhet. Regeringen anser att statlig intervention i syfte att stärka den ekonomiska resiliensen endast ska göras när det finns ett tydligt mervärde, och fokusera på de varor eller tjänster som företagen själva har svårt att hitta alternativa leverantörer till. Vidare anser regeringen att statsstöd endast ska användas vid marknadsmisslyckanden. Smart och selektivt bör vara utgångspunkten för de åtgärder som vidtas.

Regeringen anser att konkreta mål om att minska sårbarheter, exempelvis beroenden inom kritiska sektorer, inte får användas som produktionsplaner, utan snarare signaler för politiska ambitioner.

Vad gäller råmaterial specifikt anser regeringen att EU behöver öka tillgången, genom ett fokus på åtgärder som syftar till resurseffektivitet, cirkulära lösningar, ökad produktion inom EU och global handel. Kommande eventuella EU-initiativ behöver säkerställa att det finns samstämmighet mellan miljömässiga och investeringsfrämjande åtgärder.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: -

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: -

6. Övriga frågor

Aktuella lagstiftningsförslag (Offentlig överläggning i enlighet med artikel 16.8 i fördraget om Europeiska unionen)

- a) Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiven 2005/29/EG och 2011/83/EU vad gäller mer konsumentmakt i den gröna omställningen genom bättre skydd mot otillbörliga affärsmetoder och bättre information.**

- *Informationspunkt, lägesrapport från det franska ordförandeskapet.*

Ansvarigt statsråd:

Max Elger

Förslagets innehåll:

Den 30 mars presenterade EU-kommissionen ett förslag till direktiv som reviderar direktiven om otillbörliga affärsmetoder respektive konsumenträttigheter. Förslaget är en del av den nya gröna given och innehåller regler inriktade på att motverka vilseledande miljöpåståenden i marknadsföring och att främja reparerbarhet av varor och motverka så kallat planerat åldrande. Förslaget innehåller förslag till ändringar av direktiv 2005/29/EG om otillbörliga affärsmetoder och direktiv 2011/83/EG om konsumenträttigheter.

Faktapromemoria: 2021/22:FPM79

b) Det kommande ordförandeskapets arbetsprogram

- *Information från den tjeckiska delegationen.*

Ansvarigt statsråd:

Anna Hallberg/Karl-Petter Thorwaldsson

Förslagets innehåll:

Den tjeckiska delegationen förväntas presentera arbetsprogrammet för sitt inkommande ordförandeskap.

Rådets möte konkurrenskraft (forskning och rymd) den 10 juni 2022

Icke lagstiftande verksamhet

Forskning

7. Rådslutsatser om europeiska uppdrag

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Godkännande av rådsslutsatser

Ansvarigt statsråd: Anna Ekström

Förslagets innehåll:

Rådsslutsatserna tar sin utgångspunkt i det meddelande som kommissionen presenterade i september 2021 om de fem europeiska uppdragen inom Horisont Europa. Rådsslutsatserna lyfter fram hur uppdragen kan styra europeisk forskning och innovation för att stödja offentlig politik som bättre svarar på samhällsrelaterade utmaningar. Exempelvis understryks hur uppdragen kan adressera komplexa samhällsutmaningar på olika nivåer genom ett strategiskt och koordinerat tillvägagångssätt för att uppnå inverkan på samhället och beslutsfattandet genom vetenskap och teknik.

I rådsslutsatserna poängteras vikten av samarbete mellan olika aktörer, sektorer och områden. Synergier mellan olika europeiska program lyfts fram, liksom synergier mellan uppdragen och nationella sektoriella program. I rådsslutsatserna uppmanas kommissionen att säkerställa att alla relevanta europeiska program involveras i uppdragen och bidrar med finansiering. Rådsslutsatserna pekar också på behovet av medborgarnas engagemang.

Avslutningsvis understryker rådsslutsatserna behovet av övervakning, översyn och utvärdering av uppdragen genom ett robust och transparent system som tar hänsyn till uppdragens specifika egenskaper. Rådsslutsatserna slår fast att inga nya uppdrag ska införas före kommissions översyn och bedömning av de första europeiska uppdragen som ska utföras senast den 31 december 2023.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Regeringen välkomnar relevanta tvärgående insatser mellan olika områden och sektorer. Ett uppdragsorienterat angreppssätt bidrar till att lösa de samhälleliga utmaningarna och möta FN:s hållbarhetsmål.

Regeringen framhåller att budgeten från Horisont Europa enbart ska gå till forskning och innovation. Det är därför av stor betydelse att säkerställa att andra insatser som bidrar till uppdragen finansieras från andra europeiska program och att utformningen av uppdragen och relevanta europeiska program är sinsemellan konsekvent.

Regeringen betonar vikten av medborgarnas engagemang i uppdragen.

Regeringen stöder att uppdragen ska utvärderas innan nya uppdrag inrättas.

Regeringen anser att Sverige kan ställa sig bakom rådsslutsatserna.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: UbU 17 maj 2022.

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: 2017/18:FPM155, Förordning om ramprogram för forskning och innovation (2021-2027) Horisont Europa

8. Slutsatser om värderingar och principer för internationellt samarbete inom forskning och innovation

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Godkännande av rådsslutsatser

Ansvarigt statsråd: Anna Ekström

Förslagets innehåll:

Det franska ordförandeskapet har presenterat ett förslag till rådsslutsatser om värderingar och principer för internationellt samarbete. Förslaget till rådsslutsatser bygger vidare på bl.a. rådsslutsatserna från september 2022 om en strategi för internationellt samarbete inom forskning och innovation, där kommissionen och medlemsstaterna uppmanades att tillsammans

vidareutveckla de nyckelprinciper och värderingar som identifierades i rådsslutsatserna.

Rådsslutsatserna hanterar principer och värderingar för internationellt samarbete, till exempel forskningens frihet och rätten att fritt välja forskningsfrågor, att använda tillförlitliga forskningsmetoder, att utmana traditionell kunskap och att presentera nya idéer och teorier. Vidare framhåller rådsslutsatserna forskarnas rättigheter att öppet dela, sprida och kommunicera resultaten och data från forskning. Vidare betonas vikten av etik och integritet i internationellt samarbete, samt jämställdhet och inkludering.

I en bilaga till rådsslutsatserna fördöms den ryska aggressionen mot Ukraina och det poängteras att den ryska invasionen grovt bryter mot internationell rätt och orsakar massiva förluster av människoliv och skador på civila. I bilagan välkomnar rådet beslutet att avbryta befintligt och nytt samarbete med offentliga organ i Ryssland och Belarus som initierats av de europeiska ramprogrammen för forskning och innovation.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Regeringen anser att det är av stor vikt att ytterligare utveckla det globala samarbetet. Internationellt samarbete inom forskning och innovation är ett kraftfullt verktyg för att hantera globala utmaningar och möta FN:s hållbarhetsmål.

Regeringen anser att det är viktigt att ha ett öppet förhållningssätt till samarbete med tredjeländer, men samtidigt vara medveten om hoten relaterade till unionens strategiska tillgångar, intressen, autonomi och säkerhet.

Det är viktigt att inte bedriva utbildnings- och forskningssamarbeten som innefattar den ryska och belarusiska staten. Samtidigt är det viktigt att enskilda ryska och belarusiska forskare inte likställs med statliga institutioner. Detta exceptionella ställningstagande har gjorts på grund av Rysslands provocerade, olagliga och oförsvarliga invasionen av Ukraina.

Regeringen välkomnar gemensamma principer och värderingar för EU:s internationella forsknings- och innovationssamarbete. Akademisk frihet, jämställdhet och öppen vetenskap är exempel på grundläggande principer av stor betydelse inom alla typer av forsknings- och innovationssamarbeten.

Regeringen välkomnar att rådsslutsatserna framhåller vikten av dialog med internationella forsknings- och innovationspartner.

Regeringen anser att Sverige kan ställa sig bakom rådsslutsatserna.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: UbU 16 september 2021, EUN 24 september 2021, UbU 17 maj 2022

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: 2020/21:FPM113, Globala strategin för forskning och innovation: Europas strategi för internationellt samarbete.

9. Rådsslutsatser om öppen vetenskap

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Godkännande av rådsslutsatser

Ansvarigt statsråd: Anna Ekström

Förslagets innehåll:

Som en fortsättning på arbetet med ERA har det franska ordförandeskapet presenterat ett förslag till rådsslutsatser om forskningsutvärdering och implementering av principer för öppen vetenskap. I rådsslutsatserna konstateras att utvärdering av forskning ska fokusera på kvalitet, excellens och samhällsnytta och hänvisar till att dagens utvärderingssystem fokuserar allt för mycket på ett fåtal kvantitativa indikatorer för utvärdering av vetenskapliga publikationer och tidskrifter och en alltför snäv syn på forskningsresultat.

Förslaget framhåller värdet av en tidig delning av kunskap och samverkan för att påskynda implementeringen av ett öppet vetenskapssystem. Vidare poängteras behovet av en reformering av olika system och metoder för forskningsutvärdering för forskning, forskare, forskargrupper och institutioner i syfte att förbättra kvalitet, öppenhet, utövning och genomslagskraft.

Rådsslutsatserna lyfter ett antal principer som föreslås ska styra utvecklingen av utvärderingssystemet, till exempel en balanserad avvägning mellan kvantitativ och kvalitativ utvärdering, erkännandet av olika typer av forskningsresultat, möjliggörande av olika karriärvägar, hänsyn till särdragen för olika discipliner och typer av forskning, säkerställande av högsta prioritet för forskningsetik och integritet samt inkludering och jämställdhet. Dessa principer behöver ta hänsyn till den institutionella autonomin och forskningens frihet samt även disciplinära och nationella skillnader. I förslaget uppmanas medlemsstaterna att vidta åtgärder för införandet av dessa principer.

Rådsslutsatserna trycker på behovet av öppen vetenskap och fördelarna med omedelbar öppen tillgång till forskningspublikationer. Det föreslås att kostnader för vetenskaplig publicering ska vara transparenta och rättvisa.

Vidare framhålls att flerspråkighet för europeiska vetenskapliga publikationer och att vetenskapliga publikationer förtjänar att vara tillgängliga på många språk, vilket är särskilt viktigt inom vissa discipliner och för spridningen av forskningsresultat utanför akademien.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Regeringen välkomnar förslaget till rådsslutsatser inom öppen vetenskap.

Regeringen betonar vikten av öppen vetenskap, med fokus på kvalitet, excellens, samhällsnytta och jämställdhet, samt att forskningspublikationer omedelbart görs tillgängliga för både ökad kvalitet och samhällsnytta.

Regeringen framhåller vikten av att respektera den institutionella autonomin och forskningens frihet.

Regeringen stödjer ett utvärderingssystem som på ett balanserat sätt omfattar både kvalitativa och kvantitativa utvärderingsindikatorer, som tar hänsyn till olika typer av forskningsresultat och där forskningsetik och forskningsintegritet har hög prioritet.

Regeringen anser att systemet för kostnader för vetenskapliga publikationer bör vara transparent och rättvist. Regeringen ser med oro på ökade kostnader för publikationer.

Regeringen framhåller betydelsen av flerspråkighet inom olika vetenskapliga discipliner och att hänsyn även tas till vikten av internationellt samarbete.

Regeringen anser att Sverige kan ställa sig bakom rådsslutsatserna.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Samråd om ERA i EUN 20 november 2020, 21 maj 2021 och 24 september 2021. Överläggning om ERA i UbU 12 november 2020, 18 maj 2021, 16 september, 9 november 2021, och 17 maj 2022.

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: 2020/21:FPM25, En ny era för det europeiska forskningsområdet

10. Stöd till unga forskare i kristider

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Riktlinjedebatt

Ansvarigt statsråd: Anna Ekström

Förslagets innehåll:

Vid rådsmötet ska en riktlinjedebatt hållas om stöd till unga forskare i kristider. Covid-19 pandemin och kriget i Ukraina har till exempel påverkat rekryteringsprocesser, mobilitetsprojekt, forskningssamarbeten och laboratoriemöjligheter för unga forskare.

I underlaget lyfts betydelsen av de åtgärder inom forskning och innovation som medlemsstaterna har vidtagit men även inom andra sektorer, särskilt inom socialpolitik, sysselsättning och utbildning. Även de åtgärder som pågår på en europeisk nivå beskrivs i underlaget, bland annat de åtgärder som baseras på rådets slutsatser om den framtida styrningen av ERA från november 2021.

I underlaget föreslås vägledande frågor om vilka svårigheter medlemsstaterna känner till och vilka åtgärder som och har vidtagits. Vidare ställs frågor om vilka lärdomar som kan dras utifrån de åtgärder som vidtagits, samt vilket mervärde det skulle ha funnits om de hade samordnats på europeisk nivå.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Regeringen konstaterar att unga forskare kan vara särskilt utsatta i kristider. I Sverige verkar dock distansutbildningen för doktorander ha fungerat relativt väl under pandemin.

Samtidigt har pandemin haft negativa effekter, bland annat har de internationella samarbetena blivit färre, det intellektuella utbytet med andra doktorander och seniora forskare har minskat och datainsamling har inte kunnat genomföras planerat. För många doktorander har avhandlingsarbetet blivit försenat.

Regeringen anser att goda studie- och arbetsvillkor i högskolan är en prioriterad fråga, inte minst i kristider.

Regeringen har gjort flera förändringar som syftar till att skapa ett tydligare meriteringssystem och bättre karriärvägar, bl.a. för doktorander och unga forskare. Utifrån den nationella regleringen är det ett strategiskt arbetsgivaransvar för universitet och högskolor att säkerställa tydliga och transparenta karriärvägar och goda arbetsvillkor för de anställda.

Regeringen anser det viktigt att undersöka vilka långsiktiga effekter som pandemin och kriget i Ukraina kommer att föra med sig för verksamheten vid universitet och högskolor.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Inte tidigare behandlat i riksdagen.

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: -

Rymd**11. Rådsslutsatser om Copernicus fram till 2035**

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Godkännande av rådsslutsatser.

Ansvarigt statsråd: Anna Ekström

Förslagets innehåll:

I introduktionen fastställs att Copernicus är ett världsledande civilt och användardrivet system, men att programmet behöver utvecklas för att kunna motsvara nya behov och användarkrav som kan bidra till grön omställning, digital transition och ett säkrare och mer motståndskraftigt samhälle.

Rådsslutsatserna manar utifrån detta till en vidareutveckling av Copernicus tjänster och data fram till 2035, där utvecklingen inom områden som exempelvis artificiell intelligens och databehandling ska beaktas. Copernicus användarforum och styrningsmodell anges för det ändamålet som viktiga komponenter.

Rådsslutsatserna understryker Copernicus viktiga roll för att producera underlag för beslut och hållbara åtgärder inom olika politikområden som transporter, energi, jordbruk och katastrofbekämpning.

Rådsslutsatserna rekommenderar att Copernicus datapolicy med fri, full och öppen tillgång till data bibehålls. Rådsslutsatserna understryker att Copernicus utgör ett viktigt instrument för uppföljning av klimatförändringen. Behovet av nya tjänster för säkrare livsmedelsförsörjning och vattenhushållning belyses också.

Rådsslutsatserna rekommenderar också att omfamna de möjligheter som framväxten av nya tillämpningar och tekniska lösningar kan ge till förmån för en ökad kapacitet och förmåga. Rådsslutsatserna förordar även att kommissionen i samråd med medlemsstaterna till mitten av 2023 tar fram en strategi och plan för att öka användningen av Copernicus data och tjänster.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Regeringen stöder rådsslutsatsernas betoning av Copernicus civila och användardrivna karaktär.

Regeringen anser att det är angeläget att Copernicus fortsatt har en datapolicy med fri, full och öppen tillgång till data.

Regeringen anser att investeringarna i Copernicus ska ge största möjliga samhällsnytta, och att åtkomsten till data, tjänster och information från Copernicus därför ska vara användarvänlig för att främja användning och utveckling av tjänster för olika samhällssektorer och politikområden.

Regeringen anser att Sverige kan ställa sig bakom rådsslutsatserna.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: UbU 17 maj 2022.

Fortsatt behandling av ärendet: -

12. Rådsslutsatser om rymdtrafikledning.

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Godkännande av rådsslutsatser.

Ansvarigt statsråd: Anna Ekström

Förslagets innehåll:

I introduktionen till rådsslutsatserna välkomnas kommissionens förslag på definition av begreppet rymdtrafikledning som en utgångspunkt för fortsatt arbete på EU-nivå och i internationella diskussioner. Det konstateras även att det finns kopplingar mellan civila behov och försvars- och säkerhetspolitiska aspekter, och att EU:s program för rymdskrotsövervakning utgör ett viktigt bidrag till förmågan att skydda tillgångar i rymden.

Rådsslutsatserna framhåller vikten av samarbete med den europeiska rymdorganisationen ESA. Medlemsstaterna rekommenderas att överväga nationella åtgärder såsom riktlinjer eller lagstiftning som kan bidra till utvecklingen internationellt, och förslaget om att etablera ett forum på EU-nivå för utbyte av erfarenheter och dela på information för att underlätta detta välkomnas.

Till sist betonas vikten av att diskutera rymdtrafikledning på global nivå, bland annat i FN-kommittén för fredlig användning av den yttre rymden (COPUOS). Rådsslutsatserna påtalar att en EU-gemensam position kan stärka medlemsstaternas och den europeiska rymdsektorns möjligheter att främja en europeisk hållning.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Regeringen konstaterar att rymdens och rymdverksamhetens betydelse för olika samhällsfunktioner växer på många områden, t.ex. för kommunikation, navigation, finansiella transaktioner, jordobservation och klimatövervakning. Samhället har därför blivit alltmer beroende av de tjänster och funktioner som satelliter tillhandahåller.

Regeringen anser att det därmed är viktigt att skydda rymdmiljön och bidra till ett långsiktigt hållbart och fredligt nyttjande av rymden för att säkerställa tillgången till den.

Regeringen anser att utvecklingen av en EU-gemensam strategi för rymdtrafikledning är ett viktigt steg framåt som utgångspunkt för internationella diskussioner i frågan och för en säker och hållbar rymdverksamhet i framtiden.

Regeringen anser att Sverige kan ställa sig bakom rådsslutsatserna.

Tidigare information till riksdagen: FaktaPM 2021/22:FPM68 om kommissionens och unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitikens gemensamma meddelande En EU-strategi för rymdtrafikledning. Överläggning med Utbildningsutskottet den 17 maj 2022.

Fortsatt behandling av ärendet: -

13. Unionens rymdprogramms motståndskraft och konkurrenskraft

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Riktlinjedebatt.

Ansvarigt statsråd: Anna Ekström

Förslagets innehåll:

Vid rådsmötet ska en riktlinjedebatt hållas om motstånds- och konkurrenskraften för EU:s rymdprogram. I diskussionsunderlaget framhålls utifrån en förändrad omvärldssituation vikten av att skydda EU:s investeringar i rymdinfrastrukturer och att stärka EU:s förmåga och oberoende. I underlaget föreslås en vägledande fråga om vilka åtgärder som EU och dess medlemsstater bör vidta för att stärka rymdprogrammets motstånds- och konkurrenskraft.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Regeringen konstaterar att beroendet av rymden för både civil och militär verksamhet ökar samtidigt som den strategiska kontexten i rymden kompliceras genom framväxande hot från bland annat antagonistiska aktörer och från rymdskrot som hotar EU:s och Sveriges rymdverksamhet.

Regeringen välkomnar därför kommissionens pågående arbete med att ta fram förslag till en europeisk rymdsäkerhets- och försvarsstrategi, vilken bör vara i enlighet med folkrätten och etablerade EU-positioner om yttre rymden i nedrustnings- och icke-spridningssammanhang och samtidigt respektera medlemsstaternas exklusiva kompetens för nationell säkerhet.

Regeringen anser det vara grundläggande att den europeiska industriella och teknologiska basen ska bygga på konkurrens. Teknologisk suveränitet för EU:s rymdprogram är i sig inget självändamål. I tider av allt hårdare geopolitisk konkurrens bör fokus vara på att stärka unionen genom en hållbar, innovativ och konkurrenskraftig rymdindustripolitik, samt genom strategiska partnerskap. Det krävs därför en balans för att finna åtgärder som minskar unionens sårbarheter och ökar dess resiliens, utan att dessa skapar ett klimat som är innovations- och investeringshämmande.

Regeringen anser att EU:s rymdprogram ska vara öppna för deltagande av tredjeland där det är relevant. Av särskild vikt är att säkerställa att svenska företag med utländsk ägarstruktur inte diskrimineras att delta utifrån protektionistiska förevändningar.

Regeringen noterar att europeiskt autonomt agerande på rymdområdet är av vikt för säkerställd tillgång till rymdinfrastrukturen. Detta inkluderar möjlighet att självständigt kunna genomföra olika rymdprogram, inklusive förmåga till uppskjutning, i Europa. Genom detta utgör Espace, ur ett säkerhets- och försvarspolitiskt perspektiv, en strategiskt viktig resurs för EU. Samtidigt bör samarbete med partners främjas närhelst möjligt. Strategisk autonomi ska inte användas som en protektionistisk förevändning.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: -

Faktapromemoria: -

14. Övriga frågor

Forskning

14a) Evenemang och aktiviteter under det franska ordförandeskapet

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från ordförandeskapet

Ansvarigt statsråd: Anna Ekström

Innehåll: Ordförandeskapet kommer rapportera om evenemang och aktiviteter under Frankrikes ordförandeskap.

14b) Läget när det gäller genomförandet av den nya styrningen av det europeiska forskningsområdet

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från kommissionen

Ansvarigt statsråd: Anna Ekström

Innehåll: Kommissionen kommer informera om genomförandet av den nya styrningen av det europeiska forskningsområdet (ERA).

14c) Det tillträdande ordförandeskapets arbetsprogram

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från den tjeckiska delegationen

Ansvarigt statsråd: Anna Ekström

Innehåll: Den tjeckiska delegationen kommer informera om Tjeckiens kommande ordförandeskap.

Rymd

14d) Det tillträdande ordförandeskapets arbetsprogram

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från den tjeckiska delegationen

Ansvarigt statsråd: Anna Ekström

Innehåll: Den tjeckiska delegationen kommer informera om Tjeckiens kommande ordförandeskap.

